

Arbeidstilsynets organisasjonsmodell – formål og fungering

Versjon 1.0

1. INNLEDNING	3
1.1. Hva vi oppnår med Arbeidstilsynets organisasjonsmodell	3
2. ETATENS ROLLE OVERFOR OVERORDNETE MYNDIGHETER.....	3
3. ARBEIDSTILSYNETS LEDELSE	4
4. DIREKTORATETS ROLLE.....	4
4.1 Direktoratets ansvar og oppgaver.....	5
5. REGIONENES ROLLE	6
5.1 Regionledelsen	6
5.2 Regiondirektørens ansvar og myndighet	6
5.3 Tilsynsleders ansvar og myndighet.....	6
5.4 Administrativ leders ansvar og myndighet	7
6. PRINSIPP FOR FORDELING AV OPPGAVER OG ANSVAR	7
7. ARBEIDSTILSYNETS ORGANISASJONSFORM OG ARBEIDSFORMER.....	7
7.1. Forholdet mellom linjen og prosjekter/programmer.....	7
7.2. Forholdet mellom linjen og kompetansenettverkene.....	8

1. Innledning

Dette dokumentet har som hensikt å beskrive hvordan Arbeidstilsynet er organisert, samt å redegjøre for formålet med denne organisasjonsmodellen. Det er en målsetting at dokumentet skal bidra til en intern, felles forståelse av Arbeidstilsynets organisering.

Dokumentet tar for seg hva Arbeidstilsynet oppnår med den valgte organisasjonsmodellen, og beskriver kort Arbeidstilsynets plass i en politisk og forvaltningsmessig ramme. Deretter beskrives Arbeidstilsynets ledelse og rollene til direktorat og regioner, samt ansvar og myndighet for etatens lederroller. Hvordan etatens oppgave- og ansvarsfordeling er organisert behandles, samt konsekvensene av dette. Avslutningsvis beskrives forholdet mellom linje, prosjekter/programmer og kompetansenettverk.

1.1. Hva vi oppnår med Arbeidstilsynets organisasjonsmodell

Hensikten med Arbeidstilsynets organisering er å oppnå følgende sentrale gevinster:

- Tilsyn er Arbeidstilsynets kjernevirksomhet, og en vesentlig del av etatens samlede ressurser skal brukes til utadrettet virksomhet. Regionene er som Arbeidstilsynets utøvende nivå, forvalter av det daglige tilsynsfaglige ansvaret. Regionene er selvstendige i gjennomføring av dette ansvaret, og skal være bemannet med tilstrekkelig kompetanse for å ivareta det.
- Etatens totale fagkompetanse skal brukes og videreutvikles i tett nærhet til der hvor tilsyn utøves. Solide fagmiljøer i regionene og et sterkt fokus på kunnskapsdeling, bidrar til effektiv ressursutnyttelse og enhetlighet i etatens forvaltning.
- En integrert strategisk etatsledelse legger til rette for å utnytte etatens samlede kompetanse og bidra til å øke både den strategiske og operative slagkraften. Arbeidstilsynets ledergruppe (ATL) består av direktøren og regiondirektørene. Regiondirektørene er i denne sammenheng rådgivere for direktøren, basert på deres innsikt i regionenes operative virksomhet.
- Direktoratets rolle er rendyrket og konsentrert om oppgaver som er av overordnet styringsmessig art og som tilhører kjernen av direktørens resultatansvar (strategi, mål – og resultatkrav, rapportering, kontroll mv.), samt de oppgaver der departementet er bruker/tjenestemottaker. Direktoratet er et faglig overordnet organ og premissgiver på arbeidsmiljøområdet for departementet.
- Gjennom en fleksibel organisering og hensiktsmessige arbeidsformer skal Arbeidstilsynets kompetanse utnyttes og utvikles raskt i møte med nye arbeidsmiljøutfordringer. Administrative funksjoner skal til enhver tid støtte opp under utadrettet virksomhet.

2. Etatens rolle overfor overordnede myndigheter

Arbeidstilsynet er en statlig etat underlagt Arbeidsdepartementet. Arbeidstilsynet skal arbeide for å oppfylle de mål som er trukket opp for etatens virksomhet i lovgivning og politiske retningslinjer.

Øverst i det styringshierarki hvor Arbeidstilsynet har en rolle, står Stortinget. Arbeidsdepartementet følger opp Stortingets beslutninger, og gir Arbeidstilsynets direktør instruks til å virkeliggjøre regjeringens politikk på arbeidsmiljøområdet.

Det årlige tildelingsbrevet fra departementet gir rammer og retningslinjer for etatens virksomhet for hvert enkelt år. Føringer gitt fra regjering og Storting gjennom året kan imidlertid medføre at Arbeidstilsynet får endrete rammer og oppgaver. Etaten må derfor være i stand til å påta seg nye oppgaver midt i året.

3. Arbeidstilsynets ledelse

Som Arbeidstilsynets øverste leder, er direktøren ansvarlig for hele etatens virksomhet.

Arbeidstilsynets ledergruppe (ATL) er etatens strategiske ledergruppe, og er et rådgivende organ for direktøren. ATL består av direktøren og regiondirektørene. Basert på regiondirektørens kontakt med og innsikt i Arbeidstilsynets operative tilsynsvirksomhet, gir regiondirektørene direktøren råd i prioriteringer og strategier før direktøren beslutter. På denne måten får direktøren vurdert strategiske spørsmål i lys av den operative virksomheten, samtidig som regiondirektørene får god innsikt i strategiske og etatsoverspennende problemstillinger. Dette bidrar til en tydelig og enhetlig ledelse, større utnyttelse av etatens samlede kompetanse, og til å øke både etatens strategiske og operative slagkraft.

Det er direktøren som fatter beslutningene etter drøftinger i ATL. Regiondirektørene har ansvar for å iverksette og følge opp direktørens beslutninger ute i regionene.

Når direktøren finner det hensiktsmessig, kan andre ledergrupper bes om å vurdere en sak før direktøren beslutter, for eksempel tilsynslederne og administrative ledere.

Ledere i Arbeidstilsynet har personal-, HMS-, fag-, resultat- og økonomiansvar for sin enhet, og ansvaret skal utøves i tråd med lov- og avtaleverk.

4. Direktoratets rolle

Direktoratet for arbeidstilsynet skal som direktørens stab utføre oppgaver som er av overordnet styringsmessig art og som tilhører kjernen av direktørens resultatansvar (strategi, mål- og resultatkrav, rapportering, utvikling, kvalitetssikring, kontroll, mv.). Som direktørens stab utvikler og leverer direktoratet saksgrunnlag for strategiske diskusjoner og prioriteringer til Arbeidstilsynets ledergruppe (ATL).

Direktøren kan delegere sin myndighet til avdelingsdirektørene innenfor bestemte ansvarsområder. Avdelingsdirektøren får da myndighet innen utvikling, oppfølging og koordinering av et område for hele etaten. Dette kan også omfatte bistand til regionene, dersom direktøren beslutter det.

4.1 Direktoratets ansvar og oppgaver

Som et overordnet, strategisk og koordinerende direktorat, innehar direktoratet følgende ansvar og oppgaver:

Avdeling styring og samordning

Avdelingens hovedmål er å sikre god styring av etatens planer, økonomi og risiko for å oppnå Arbeidstilsynets mål. Samordning internt, overfor samarbeidspartnere og kommunikasjon overfor AID er sentrale oppgaver.

Avdeling lov og regelverk

Avdelingens hovedmål er å fortolke, forenkle og videreutvikle regelverket, og å samarbeide med andre myndigheter som har ansvar for regelverk på tilgrensede områder. Avdelingen har også ansvaret for saksbehandling av klager på vedtak fattet i regionene.

Avdeling dokumentasjon og analyse

Avdelingens hovedmål er å bygge opp en systematisert kunnskapsplattform basert på etatens erfaringer og forskning. Kunnskapen skal gjøre Arbeidstilsynet i stand til å fylle sine oppgaver innen utvikling av regelverket og i kontrollør-, veiviser- og premissleverandørrollen.

Avdeling kommunikasjon

Avdelingens hovedmål er å synliggjøre etatens arbeid for utvikling av arbeidsmiljøet, og å legge til rette for riktig informasjon og veiledning overfor mangfoldet i arbeidsliv og samfunn.

Svartjenesten er del av kommunikasjonsavdelingen, og har som oppgave å betjene Arbeidstilsynets publikum ved spørsmål innen regelverket, primært via telefon, men også via epost.

Avdeling organisasjon

Avdelingens hovedmål er å videreutvikle etatens kompetanse, arbeidsmiljø, kultur, organisasjonsstruktur og arbeidsverktøy. Avdelingsdirektøren har direktørens myndighet innefor personalforvaltning og medbestemmelsesområdet.

Administrativ ressursenhet (ARE) er del av avdeling organisasjon. Enheten ledes av en administrasjonssjef, og ivaretar etatens felles dokumentsenter for post og arkivfunksjoner, sentralbord, IKT-tjeneste, administrativ støtte for Direktoratet, og lønns- og regnskapsfunksjon.

For at direktoratet skal lykkes i sin rolle, kreves en nær kontakt med regionene. Gjennom planprosess og i daglige oppgaveløsning, legges det til rette for samhandling og samarbeid mellom etatens ulike nivåer og enheter.

5. Regionenes rolle

5.1 Regionledelsen

Regiondirektøren har det totale ansvaret i regionen. Regionens ledergruppe har et felles ansvar for alle regionens resultater, og for å sikre at regionen følger opp de beslutningene direktøren har fattet. Regionens ledergruppe finner selv en praktisk arbeidsfordeling i oppfølging av hver oppgave. Dette gjelder for eksempel nasjonalt oppgaveansvar, de regionale kompetansenettverkene, løpende saksbehandling, personalforvaltning, planlegging, økonomistyring, rapportering mv.

5.2 Regiondirektørens ansvar og myndighet

Den enkelte regiondirektør har ansvar for den daglige ledelse av sin region og de tilhørende tilsynskontorene. Regiondirektøren skal innenfor sin region sørge for at tilsyn og andre oppgaver som er pålagt etter gjeldende lover og forskrifter, blir utført i samsvar med etatens mål, planer og instruksjer, samt gi rapport om virksomheten i tråd med fastsatte rutiner.

Regiondirektørene skal gjennom ledelse av sin region bidra til at etaten som helhet når sine felles mål. Direktøren kan delegerer sin myndighet til den enkelte regiondirektør for nærmere angitte fagområder. Regiondirektøren får da myndighet innen utvikling, oppfølging og koordinering av et angitt fagområde på vegne av hele etaten. Regiondirektøren rapporterer til direktøren om status, samt gir råd i forvaltning og videreutvikling av fagområdet.

Regiondirektøren har myndighet til å fatte vedtak om pålegg, bruk av tvangsmulkt, vedtak om stansing og eventuelt politianmeldelser. Det samme gjelder for samtykke ved oppføring av bygning m.v. etter arbeidsmiljøloven § 18-9, og dispensasjon fra reglene om arbeidstid.

Regiondirektøren kan gi fullmakt til lederne av tilsynskontorene og administrative ledere slik at disse kan treffe vedtak på hans/hennes vegne.

5.3 Tilsynsleders ansvar og myndighet

Hvert tilsynskontor har en stedlig tilsynsleder, som er medlem i regionens ledergruppe og har resultatansvar for hele regionen. Dette betyr at stedlig leder ikke kun har et eget resultatansvar for "sitt" kontorsted/geografisk område, men har lederoppgaver og ansvar som gjelder hele regionen.

Typiske oppgaver er planlegging og resultatoppnåelse for regionens utadrettede virksomhet, faglig ledelse av tilsynspersonell, bidrag til fagutvikling og tilsynsrelaterte aktiviteter, informasjon og veiledning internt og eksternt, og å støtte opp under regionens kompetansenettverk.

Tilsynsleder har i tillegg ansvar for den daglige driften internt på kontorstedet, og personalansvar for det personell som hører til kontorstedet.

5.4 Administrativ leders ansvar og myndighet

Administrativ leder er på lik linje med tilsynsleder medlem i regionens ledergruppe og har resultatansvar for hele regionen. Administrativ leder har en stabsrolle for regiondirektøren, gjennom administrativ lederstøtte til regiondirektøren.

Sentrale oppgaver er å lede regionens administrative funksjoner og bidra til at de understøtter utadrettet virksomhet, faglig ledelse og personalansvar for regionens administrative personale, sørge for resultatoppgjør innen regionens interne og profesjoniserte administrative tjenester, og oppfølging og videreutvikling av regionens interne administrasjon.

6. Prinsipp for fordeling av oppgaver og ansvar

Direktøren fordeler ansvaret for planlegging, oppfølging og gjennomføring av etatens oppgaver og funksjoner, enten til en utøver av en rolle, en region eller flere regioner. Det er den som har fått oppgaven, som er faglig ansvarlig for å sikre at oppgaven gjennomføres med riktig kvalitet og innenfor avtalt ressursbruk og tidsfrister. Oppgavens status og forslag til forbedringer rapporteres til direktøren, som beslutter hvilket lederforum som skal behandle saken.

7. Arbeidstilsynets organisasjonsform og arbeidsformer

Arbeidstilsynet har en linjebasert organisering (byråkratisk organisasjonsstruktur). Linjen i Arbeidstilsynet går fra direktøren og til den enkelte region, der regiondirektør er ansvarlig for regionens totale resultater. Regionene er utøvende nivå og forvalter det daglige tilsynsfaglige ansvaret. Dette innebærer at det i regionene må være tilsynsfaglige kompetansemiljøer som favner et bredt felt med fagdisipliner for å imøtekomme et bredt spekter av arbeidsmiljøutfordringer.

Ulike arbeidsformer benyttes for å sikre tverrfaglig kunnskapstilnærming og riktig kvalitet på etatens leveranser. Det er etablert kompetansenettverk og utstrakt bruk av teamarbeid og prosjektarbeid for å sikre kommunikasjon, kunnskapsdeling, samordning og samarbeid på tvers av organisatoriske grenser.

7.1. Forholdet mellom linjen og prosjekter

Kjernevirksomheten utføres i linjen, der tilsynsledere og administrative ledere benytter sitt personell til å løse de oppgaver regionen har forpliktet seg til. Etter kriteriene i Arbeidstilsynets prosjektmetodikk, nedsetter linjen prosjekter når det er formålstjenlig. Prosjektorganisering velges for å løse oppgaver som er tidsavgrensede, og som krever en bestemt personalsammensetning for å benytte nødvendig kompetanse. Ved bemanning til prosjekter vil det kunne være aktuelt å benytte ressurser fra flere regioner for å løse prosjektenes mål, og prosjektdeltakerne rapporterer da til prosjektledere utenfor egen linje. Ressursbruk i prosjekter og programmer avklares i tråd med prosjektmetodikken.

7.2. Forholdet mellom linjen og kompetansenettverkene

Kompetansenettverkene er Arbeidstilsynets viktigste fagmiljøer for å sikre at etaten har relevant og tilstrekkelig kompetanse og fagkunnskap til å løse sine oppgaver. Alle ansatte med utadrettede oppgaver og representanter fra kompetansemiljøer i direktoratet, deltar og bidrar i nettverkene.

Nettverkernes kunnskap og kompetanse skal brukes i avklaring av faglige problemstillinger, og som innspill til videreutvikling av etatens produksjon. Slik bidrar kompetansenettverkene til høy kvalitet og enhetlig praksis i etatens leveranser.

Regiondirektørene har ansvaret for å sikre at de regionale kompetansenettverkene brukes i tråd med overordnet hensikt, og nettverksansvarlig regiondirektør har likelydende ansvar for etatsnettverkene.